

РЕШЕНИЕ

№ 1354

гр. София, 16.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иванка Иванова

Членове: Петър Люб. Сантиров
Ванина Младенова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Г.
като разгледа докладваното от Петър Люб. Сантиров Въззивно гражданско дело № 20211100510205 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение №20133694 от 07.06.2021г., постановено по гр.д. №79399/2018г., СРС, 138 състав, са уважени предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от М. С. М. срещу „А. – ГД“ ЕООД, С. Н. Д., Н. Г. Д. и Н. Г. Д. пасивно субективно съединени положителни установителни искове с правно основание чл. 535 ТЗ за установяване на паричното притезание в размер на сумата от 7 000, 00 евро, представляваща непогасено задължение, поето по запис на заповед, издаден на 12.03.2015г., предявен за плащане на 12.09/2015г., ведно със законната лихва от 07.09.2018г. до изплащане на вземането, за които вземания са издадени заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист от 10.10.2018г. по ч.гр.д. № 59106/2018г. по описа на СРС, 138 състав.

Със същото решение ответниците са осъдени да заплатят на ищеца на основание чл. 78, ал. 1 ГПК солидарно сумата от 2587, 64 лв., представляваща разноски в исковото производство и сумата от 670,00 лв., представляваща разноски в заповедното производство по ч.гр.д. № 59106/2018г. по описа на СРС, 138 състав.

Решението е постановено при участието на Н. Л. П., трето лице помагач на страната на ответниците.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ответниците „А. – ГД“ ЕООД, С. Н. Д., Н. Г. Д. и Н. Г. Д., чрез процесуалния им представител – адв. Б. Р., с надлежно учредена по делото представителна власт с оплаквания за недопустимост, а при условията на

евентуалност и за неправилност на обжалвания съдебен акт, поради допуснати от първоинстанционния съд нарушения на материалния закон, съществени процесуални нарушения и необоснованост на изводите. Сочат, че ищецът не е материалноправно легитимиран да претендира процесната сума по издадения запис на заповед, тъй като не е установил наличието на каузално правоотношение към ответниците, от където следвала и недопустимост на постановеното решение. Твърдят, че решението е недопустимо и поради проявена липса на добросъвестност и нарушение на добрите нрави от страна на ищеца. Поддържат, че процесният запис на заповед е издаден въз основа на възникнало каузално правоотношение, задълженията, които са били погасени, но СРС неправилно е приел, че същите обстоятелства не са доказани в хода на производството, въпреки че същите се доказвали и въз основа на представените по делото обяснения, дадени по прокурорска преписка. Сочат, че съдът неправилно е приел, че е необходимо да съществува идентичност между страните по каузалното и менителничното правоотношение. Твърдят, че са допуснати съществени процесуални нарушения при изготвяне на доклада по делото, несъобразяване със събраните по делото доказателства и неправилно недопускане на свидетелски показания за оспорване на достоверността на датата на процесния запис на заповед. Твърдят, че съдът неправилно е приел, че записът на заповед има формална доказателствена сила. Като неправилно посочват и солидарно им осъждане да заплатят на ищеца дължимата сума за разноски. Молят съда да отмени обжалваното решение и да отхвърли предявените искове. Претендират разноски.

Въззиваемата страна М. С. М., чрез пълномощника си – адв. Л. С., с надлежно учредена представителна власт по делото, е подал в срока по чл. 263, ал. 1 ГПК отговор на въззивната жалба, с който оспорва същата по подробно изложените съображения. Моли съда на потвърди решението и присъди направените по делото разноски.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259 ГПК, от легитимирано лице - страни в процеса, като жалбоподателите са заплатили дължимата ДТ за възивно обжалване, поради което е допустима.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Решението е валидно и допустимо, постановено в рамките на правораздавателната власт на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира въззивната жалба за неоснователна по следните съображения:

Съгласно цитираната разпоредба на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася по правилността на фактическите и правни констатации само въз основа на въведените във въззивната жалба оплаквания, съответно проверява законосъобразността само на посочените процесуални действия и обосноваността само на посочените фактически констатации на

първоинстанционния съд, а относно правилността на първоинстанционното решение той е обвързан от посочените в жалбата пороци. Настоящата съдебна инстанция напълно споделя фактическите и правни изводи на първоинстанционния съд, поради което по силата на чл. 272 ГПК препраща към мотивите на СРС, а по конкретно наведените във въззивната жалба доводи, които очертават и предметния обхват на въззивната проверка, намира следното:

Във връзка с оплакването за недопустимост на постановеното решение, поради липса на материалноправна легитимация на ищеца за претендиране на процесното вземане следва да бъде посочено, че недопустимо е решение, което не отговаря на изискванията, при които делото може да се реши по същество и постановено при липсата на положителна или наличието на отрицателна процесуална предпоставка. Процесуалната легитимация като абсолютна положителна процесуална предпоставка се извежда от твърдяната материалноправна легитимация, като преценката дали ищецът е материалноправно легитимиран е въпрос на основателността на иска /на материална легитимация/, поради което и отговорът му се дава едва с решението на спора по същество. Неоснователно в този смисъл е оплакването за недопустимост на постановеното решение, тъй като за ищеца е налице процесуална легитимация на с оглед на съобразяването на процесуалните предпоставки за съществуване и надлежно упражняване на правото на иск.

Поддържаното от въззивниците становище за липса на добросъвестност и нарушение на добрите нрави в гражданския процес, което по същността си да представлява злоупотреба с право, също се явява неоснователно, тъй като ищецът с предявяването на иск е упражнил свое гарантирано в Конституцията на Република България право на защита. Съгласно чл. 56 КРБ всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. Обстоятелството, че ищецът се е обърнал призованите и конституционно установени съдебни органи за съдействие и защита на собствените му права не може да му се вмени във вина, тъй като поведението му не е противоправно. Настоящият състав приема, че носителят на едно субективно право е свободен да прецени дали и кога да го упражни или въобще да не го упражни. Затова упражняването на материално и процесуално право поначало е правомерно. Действително, това не изключва възможността за злоупотреба с право, което е противоправно действие и е налице, когато правото се упражнява недобросъвестно - за да бъдат увредени права и законни интереси на други лица. Въпреки това от изложената по настоящото дело фактическа обстановка извод за поведение на ищеца, което да представлява злоупотреба с право, не би могъл да бъде направен. В допълнение на това, евентуалното констатиране на недобросъвестно поведение на страна в процеса би могло да има за последица отхвърляне на предявения иск като неоснователен, като може да представлява и основание за ангажиране на деликтна отговорност за непозволено увреждане, но не влияе на допустимостта на исковото производство, освен ако въпросното поведение само по себе си не е свързано с липса на положителна или наличието на отрицателна процесуална предпоставка за надлежното упражняване правото на иск.

С оглед на наведените оплаквания за неправилност на постановеното решение, настоящият състав приема, че както в подаденото заявление, така и в исковата молба

ищецът е посочил както правопораждащия твърдяното парично притезание юридически факт – запис на заповед издаден на 12.03.2015г., който е **представен в оригинал** в кориците на приложеното ч.гр.д. № 59106/2018 г. по описа на СРС, 138 състав /заповедно производство/.

За да притежава изпълнителна сила, записът на заповед следва да съдържа предписаните в разпоредбата на чл. 535 ТЗ клаузи (реквизити), като тяхната кумулативна наличност обуславя действителността на менителничния ефект. Съгласно ТР № 1/2004 г. от 28.12.2005 г. на ВКС по д. № 1/2004 г., ОСТК за да е редовен записът на заповед от външна страна, е необходимо самият документ да е назван „Запис на заповед”, както и в самия текст на същия да е изписан изразът „запис на заповед”, както предписва правната норма, регламентирана в чл. 535, т. 1 ТЗ.

В представената ценна книга се съдържа наименованието „запис на заповед”, както в заглавието на акта, така и в текста на същия. Налице е безусловна клауза за заплащане на определена парична сума – сумата от 7 000,00 евро. В менителничния ефект като място на издаване съгласно правилото на чл. 536, ал. 4 ТЗ е определено гр. София, като мястото на плащане е уговорено гр. София, а като ремитент – ищецът М. С. М.. Процесният запис на заповед е издаден на 12.03.2015 г. и е положен подпис от Г.К. Д. в качеството му на представител на издателя на записа на заповед – „А. – ГД“ ЕООД.

Плащането на процесния запис на заповед е обезпечено чрез менителничното поръчителство/авал/, от ответниците Г.К. Д., С. Н. Д., Н. Г. Д. и Н. Г. Д. , учредено с едностранното им волеизявление, чрез поставяне на подпис върху лицевата страна на записа на заповед съобразно разпоредбата на чл.484, ал.2 ТЗ, доколкото засилената защита на интересите на кредитора при абстрактните сделки налага и изключението по чл.484, ал.2 ТЗ, съобразно което подписът върху лицевата страна на ценната книга презюмира поемане на авала, освен ако се касае за подпис на платеца или на издателя. /В този смисъл е и постановеното по реда на чл. 290 от ГПК и задължителното за правоприлагащите органи Решение № 11 от 11.03.2013 г. на ВКС, по т.д. № 234/2012 г., I т.о., както и Решение № 120 от 30.07.2010 г. на ВКС, по т. д. № 988/2009 г., II т.о./.. С оглед на това авалистите Г.К. Д., С. Н. Д., Н. Г. Д. и Н. Г. Д. на основание чл. 485 ТЗ са се задължили да отговарят по същия начин, по който и ответникът „А.-ГД“ ЕООД за изпълнение на задължението по издадения запис на заповед.

Издателят на менителничния ефект е определил падежа съгласно чл. 537 ТЗ, във вр. с чл. 486, ал. 1, т. 1 ТЗ – на предявяване. Тъй като в представения запис на заповед се съдържат всички законоустановени реквизити, съдът приема, че същия е действителен и е породил действително менителнично задължение. Следователно, налице е редовна ценна книга, с всички предвидени в разпоредбата на чл. 535 от ТЗ реквизити.

Видно от оригинала на записа на заповед, приложен в кориците на ч.гр.д. № 59106/2018 г. по описа на СРС, 138 състав, същият е бил предявен за плащане на 12.09.2015г., което обстоятелство е било удостоверено с подписа на представителя на „А. – ГД“ ЕООД. От където следва и извод, че е налице е и втората материална предпоставка,

обулавяща възникването на изпълнителната сила на запис на заповед – изискуемостта на материализираното в процесните ценни книги на заповед парични задължения. В случаите, когато падежът на ценната книга е уговорен на предявяване, менителницата е платима с предявяването ѝ. От този момент длъжникът е в забава и започва да тече давността – арг. чл. 84, ал. 1, изр. 1 ЗЗД, във вр. с чл. 288 ТЗ и обективизираното в запис на заповед парично задължение става изискуемо, т. е. годно за принудително изпълнение.

Тъй като записът на заповед като едностранна абстрактна сделка е едновременно доказателство и основание за поето менителнично задължение, въззивният съд приема, че в процеса на доказване по несъмнен начин е установено, че между страните е възникнало и съществува действително менителнично правоотношение, по което ответникът е поел безусловно едностранно задължение за заплащане на сумата от 7000,00 евро спрямо ищеца.

Съгласно задължителната за съдилищата съдебна практика, обективирана в т. 4д от ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 4 от 18.06.2014 Г. по тълк. д. № 4/2013 Г., ОСГТК НА ВКС при редовен от външна страна менителничен ефект и направено общо оспорване на вземането от ответника, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника – издател по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. С въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден редовният запис на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителния характер на ценната книга. В тази хипотеза в производството по чл.422 ГПК на изследване подлежи и каузалното правоотношение доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по запис на заповед. Съгласно правилото на чл.154, ал.1 ГПК за разпределение на доказателствената тежест всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си, и които са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право – за съществуването, респ. несъществуването на вземането по запис на заповед. С оглед на изложеното неоснователно се явява оплакването за допуснати процесуални нарушения при съставянето на доклада по делото и при разпределение на доказателствената тежест, тъй с оглед на наведеното от ответниците конкретно каузално правоотношение, във връзка с което е издадена процесния запис на заповед, то в тяхна тежест е било да докажат съществуването му.

Едва при доказана от страната, която го твърди, връзка между запис на заповед и конкретното каузално правоотношение, съдът разглежда заявените, в случая от длъжника, релативни възражения, относими към погасяване на вземането по издадения запис на заповед. Въз основа на представената по делото онлайн кореспонденция, която по същността си представлява частен удостоверятелен документ, ценена с оглед на останалите представени по делото доказателства не може да бъде направен обоснован извод за съществуването на твърдяното правоотношение, което да се намира във връзка с менителничното правоотношение. Същото не се доказва и въз основа на представената и

изслушана по делото съдебно-счетоводна експертиза, както и въз основа на дадените от третото лице-помагач обяснения. Доколкото по делото не са представени други годни доказателства, с които да бъде доказано твърдяното каузално правоотношение, което да се намира във връзка с менителничното правоотношение, то обоснован е изводът на СРС, че представените в хода на първоинстанционното производство доказателства не установяват Записът на заповед да обезпечава изпълнението на задължения по конкретното правоотношение, сочено от ответниците. Поради което и ирелевантно се явява обстоятелството дали същото правоотношение, в случай че в действителност е възникнало, е било погасено, тъй като погасяването му не влияе върху изпълнението на задължението, поето по менителничния ефект.

За пълнота на изложението следва да бъде посочено, че по начало записът на заповед, който отговаря на формата и реквизитите, предвидени в чл. 535 вр. чл. 536 от ТЗ, представлява източник на вземане по абстрактна менителнична сделка и не е недействителен и в хипотезата когато издателят му не е задължено лице по каузално правоотношение, в чиято връзка е издаден или не е поел гаранционно-обезпечителна отговорност по отношение на каузалното правоотношение (в този смисъл и РЕШЕНИЕ № 60061 от 27.07.2021 г., постановено по т.д. № 232/ 2020г. по описа ВКС, т.к , второ отделение). Доколкото обаче в конкретния случай не е доказана връзка между менителничното правоотношение и правоотношението, за което ответниците твърдят да е възникнало между Г. Д. и третото лице-помагач Н. П., то не може да бъде прието за установено по безспорен и несъмнен начин, че именно с оглед на него е бил издаден процесният запис на заповед от дружеството „А. – ГД“ ЕООД, до какъвто извод обосновано е достигнал и първоинстанционният съд.

Неоснователни в тази връзка са и оплакванията за неправилност на решението поради липса на проведено доказване от страна на ищеца на конкретно каузално правоотношение, доколкото съгласно посочената задължителна съдебна практика и правилата за разпределение на доказателствена тежест в производството по установителния иск, предявен по реда чл.422, ал.1 ГПК ищецът – кредитор доказва вземането си, основано на менителничния ефект – съществуването на редовен от външна страна запис на заповед съгласно разпоредбата на чл. 535 ТЗ, подлежащ на изпълнение, като в негова тежест изначално не е вменено задължение да доказва каузалното правоотношение, във връзка с което е издаден записът на заповед. Същите обстоятелства са били своевременно съобразени от първоинстанционния съд при изготвянето на доклада по делото, както и при извършеното разпределение на доказателствената тежест, а в следствие и при достигането до крайните правни изводи при постановяване на обжалваното решение.

Във връзка с оплакването за допуснато съществено процесуално нарушение при постановяване на решението поради некредитирането на материали от прокурорска преписка 17 206/19 по описа на СГП, следва да бъде посочено, че дадените Сведения от ищеца М. по прокурорската преписка могат да имат единствено характера на извънсъдебно признание на неизгодни за далата ги страна факти, преценени по реда на чл. 175 ГПК с оглед

на всички обстоятелства по делото, и само по отношение на лицата, страни по настоящето дело. В тази връзка следва да се посочи, че в дадените от ищеца М. М. сведения от 05.04.2019 г. в хода образуваната от СГП проверка не се разкриват обстоятелства, че процесният запис на заповед е издаден във връзка с обезпечение на съществуващо каузално провоотношение, произтичащо от договор за заем между Г. Д. и Н. П.. Нещо повече, не се установява връзката на процесния Запис на заповед с евентуален договор за заем и поемателя по записа на заповед – М. М., че същият е издаден, за да обезпечи получен заем от 175000,00 евро от Г. Д. от заемотателя Н. П.. Тези обстоятелства не се установяват и от дадените от третото лице- помагач Н. П. пред СГП в писмен вид Сведения от 13.03.2019 г., доколкото същите съдържат признание за сключен договор за заем сумата от общо 175000,00 евро, но с ищеца М., а не с Г. Д..

По отношение оплакването, касаещо допуснато от първоинстанционния съд нарушение на процесуалния закон във връзка с отказа да бъдат допуснати свидетелски показания за опровергаване на съдържанието на изходящия от ответното дружество частен документ – процесния запис на заповед, следва да се отбележи, че с постановеното по реда на чл. 267 ГПК определение от 18.04.2022 г. настоящият състав на съда е изложил подробни съображения за липсата на такова.

Записът на заповед като едностранна абстрактна сделка е едновременно доказателство и основание за поето менителнично задължение, като от гледна точка на значението му на доказателство същият представлява подписан частен диспозитивен документ, който съгласно разпоредбата на чл. 180 ГПК се ползва с формална доказателствена сила относно факта на писменото изявление и неговото авторство. Доколкото в хода на производството не е проведено оспорване на истинността на документа и не е доказано по реда на чл. 193 ГПК, че същият е подправен, то настоящият състав приема, че първоинстанционният съд е ценил процесния запис на заповед като е съобразил приложимите правила относно писмените доказателства, поради което и неоснователни са наведените оплаквания за допуснати процесуални нарушения.

Въз основа на изложеното въззивният съд приема, че в процеса на доказване бе по несъмнен начин установено, че между страните е възникнало и съществувало действително менителнично правоотношение, по което ответниците са поели безусловно едностранно задължение за заплащане на сумата от сумата от 7 000,00 евро спрямо ищеца, поради което искът е основателен и доказан за пълния предявен размер от 7 000,00 евро.

С оглед на основателността на главния иск, то основателна се явява и акцесорната претенция за заплащане на законна лихва за забава върху дължимото вземане от 7 000, 00 евро, считано от 07.09.2018г. до окончателното му изплащане.

Доколкото други оплаквания по правилността на обжалваното решение не са изложени и с оглед на обстоятелството, че правните изводи, до които въззивният съд достига съответстват на правните съждения на първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, предл. 1 ГПК, а въззивната жалба да се остави без уважение.

При този изход на спора жалбоподателите следва да бъдат осъдени да заплатят на въззиваемия, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 273 ГПК, сумата от 1 900,00 лв., представляваща разноски за адвокатско възнаграждение във въззивното производство.

С оглед цената на иска въззивното решение по процесното търговско дело, произтичащо от абсолютна търговска сделка /запис на заповед/, не подлежи на касационно обжалване по правилата на 280, ал. 3, т. 1 ГПК, във вр. с чл. 69, ал. 1, т. 1 ГПК.

Така мотивиран, Софийският градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №20133694 от 07.06.2021г., постановено по гр.д. №79399/2018г., СРС, 138 състав.

ОСЪЖДА „А. – ГД“ ЕООД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Инж. *****, С. Н. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „ ***** ап. 11, Н. Г. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. ***** и Н. Г. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. *****, ***** да заплатят на М. С. М., ЕГН *****, с адрес: гр. София, бул. „***** № 117, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, **сумата от 1 900,00 лв.**, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение във въззивното производство.

Решението е постановено при участието на Н. Л. П., ЕГН: *****, като трето лице-помагач на страната на ответниците „А. – ГД“ ЕООД, ЕИК: *****, С. Николаева Д., ЕГН: *****, Н. Г. Д. – К., ЕГН: ***** и Н. Г. Д., ЕГН: *****.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____